

Politikai naplaj.
Megjelenik (vasárnap és ünneppnap kivételével) mindennap délután 4 órakor.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal:
Via Stefano 4.
Telefon sz.: 770
Szám 4 fillér,
Vidéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben hóhoz havi 1.
Egy hóhoz rá. 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 2 k. 40 fill.
Vidéken postai szétküldéssel.
Egy hóhoz rá. 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 2 k. 40 fill.
Hirdetési díj: 6 há-
sábos napra 600 60
fillér. Hivatalos hirdeté-
sek egy sor 1000.

A nemzet üzenete.

A mit tegnap előre megjósoltunk, megtörtént. A *vezérlő bizottság*, mely a királynak adandó nemzeti üzenet kidolgozásán két napig tanácskozott, nem vesztette el a fejét és nem ült fel a haladópartiak ugratásainak, mely minden áron végleges szakításba szeretne volna beleheccelni a nemzetet királya ellen. A király megtette az első lépést a becsületes béke felé a koalíciótól tehát, mint irtuk, óriás hiba lett volna erre a közlekedésre merev visszautasítással felelni. Ezzel talán örökre megszakította volna a felség és nemzet között az érintkezés fonálát s bevágta volna útját egy, bár lassu, de biztos kien- gesztelődési folyamatnak. E helyett a koalíció, mint vártuk, fentartotta az összeköttelést a királynal.

A haladópartii «nemzeti szemétdomb» természetesen e józan okosság, hazafiasan bölcs önmérséklet láttára fogait csikorgatja. Erzi és látja, hogy üttött utolsó órája a Catilina- uralomnak, el kell mindnyájuknak a semmiségbe tűnni a felszínről, hová valamennyit csak a nagy kavarodás árja dobta fel a szennyes mélységből, mint a gazt szokta fellökni tetejére a háborgó vizáradat. Am vihar elül, a víz elsimul s a szemét megsemmisül. Fejérváry és csöcselékének is ez lett a sorsa. Persze, azért keserűen esik az elmúlás tudata még a penészbogarának is. A bogár is rug-kapál, mikor érzi rút testén a hatalmas lábat, mely eltiporja. A nemzet lába már a darabbon- tok fején van s ők kétségbe- esetten rúgkapálnak, ordítanak és szennyet szórnak az agónia ez óráiban megsemmisítőkre, a koalícióra. Riadalmuk és rá- galmaik senkit meg nem hat- nak: nekik könyörtelenül pusztulniok kell azokból a fényes csarnokokból, miket szennyes testükkel a magyar közélet és alkotmányos kormányzat fényes palotájában megfertőztettek.

A koalíció újra méltónak mutatta magát a nemzet bizal- mára. Nem szédítette el zászló- jától a felkinált hatalom csábja; se nem tépte össze a békének a király által kezébe adott fon- alát. Megmaradt szilárdan e- redeti álláspontja mellett a nemzeti követelmények meggyé- jén, meg arra az esetre is, ha

a király ő reá bizná az ország kormányzatát. Ugyanakkor az- onban nem szögeztet le örök tilalomfákat a békülni akaró király közeledő útjába. Bár részletes hiradás még nem szólhat a vezérlőbizottság hi- vatalos válaszárol, mert meg- állapodásait előbb Andrassy grófnak személyesen át kell nyujtania a trónnál, s csak azután juttatják nyilvánosságra; de annyi máris köztudo- másu e válaszárol, hogy lényege a fent leirt két szempont betartásával lön megalapozva: a nemzeti jogok méltóságos megvédelmezésével s a tisztes- séges kibékülés lehető vételével tudniillik.

Ezzel az okos és diploma- tikus magatartásával a koalíció a döntés kulesát ismét vissza- juttatta a királyhoz. Most már a királytól függ kizárólag, hogy csakugyan békét akar-e alkot- mánytisztelő és loyális magyar nemzetétől, mely béke, első sorban az ő hatalmának és nyugalmas aggkorának lenne legerősebb biztosítóka, vagy pedig továbbra is az elavult korok *unbedingte Unterwerfung*-jät követeli, egy erős és nemes nemzet megalázkodá- sát föltétlenül, kegyelemre, a- mi lehetetlenség és gyávaság oly összetűzés után, miben jog- igazság, törvény és király eskü mind a nemzet mellett szóltak.

Andrassy gróf, talán már ma a király elé terjeszti a nemzet üzenetét. És bizonyos, hogy a válasza onnan sem jó többé merev visszautasítás. *A tárgyalások egész biztosan meg fognak indulni király és koalíció között* s ha e pillanathan még a válság megol- dásáról s végleges békéről nem is beszélhetünk, mert még *sok kérdést kell tisztázni és ki- egyenlíteni* a két fél között, hogy a döntés bekövetkezhessék — ám reményünk már szilárd lehet egy tiszteséges békekötés valószínűségében.

A vezérlőbizottság kétnapos tanácskozásairól ma *reggelig* ezek az értesítések értek le Fiuméba:

Budapest, jan. 30.

A vezérlőbizottság ma esti érte- keztetésén a királynak adandó vá- laszszal foglalkozott. A válasz meg- szövegezésére szűkebb bizottságot küldtek ki, amely a *holnap dél- előtt 10 órakor* tartandó vezérlő- bizottsági ülésen fogja munkálatát előterjeszteni. A vezérlőbizottság határozatainak részletes tartalma ismeretlen. Azt a híresztelést azon- ban, mintha a vezérlőbizottság

megállapodásai a nemzeti jogok megtagadását tartalmazzák, a bi- zottság már ma *koholmányának nyilvánította.*

Budapest, jan. 30.

A vezérlőbizottság tegnapi ülé- sében végleges döntés egy irány- ban sem történt. A pártok elnö- keire bízott, hogy a még tisztá- zandó kérdések felett előleges ta- nácskozásokat folytassanak és vé- leményüket a mai ülésen terjesz- szék elő. A király üzenete előzé- keny hangjánál, a nemzeti óhajta- sokhoz bizonyos mérvű közlede- séné fogva, jó hatást tett a vezérlőbizottság tagjaira és így az a törekvés, mely a szombat esti »félhivatalos« kommuniké kibö- csajtásában rejlett, teljesen célját tévesztette. A vezérlőbizottság tagjai nem pillanatnyi hangulat hatása alatt állottak, hanem az országos ügyet mérlegelték és a *királyi üzenetet a tárgyalás alap- jául alkalmasnak* tekintették. Ma is csak az a szempont vezérli az ellenzék vezérférjait, amely eddig: a békében sem győzőnek, sem legyőzötnék lenni nem szabad. A bizottságban ennél fogva hajlandó- ság van arra, hogy Andrassy Gyula gróf a királyal folytassa a kibontakozási módokat megála- pitására irányuló megbeszéléseket. Csupán Ugron Gábor nem tartja szükségesnek a tárgyalások felvé- telét és ezért tudvalevőleg lekö- szönt a bizottságban viselt tagsá- gáról. — Már kész *kabinet-liszták* is forognak közközen. De semmi alapjuk nincs. Mert a kabinet-ala- kítás kérdése még nagyon messze van. A mi most folyik, az a király és a nemzet álláspontjának összeegyeztetésére irányuló törek- vés. Ha ez a törekvés sikerül, meglesz a béke, ha nem sikerül, nem lesz meg.

Ma délben a következő tavrítai és telefonértesítéseket kaptuk.

Budapest, jan. 31.

A vezérlőbizottság tegnapi délután ülést tartott Kossuth Ferenc el- nököletével. Az ülésen Kossuth be- jelentette, hogy a függetlenségi pártot tanácskozásra hívta egybe. Polónyi Géza indítványt tett, hogy a pártokat addig ne hívják össze tanácskozásra, míg meg nem álla- pitották végleg a királyi üzenetre adandó választ, vagy esetleg míg gróf Andrassy Gyula vissza nem hozza a királyi viszonzválaszát. Ezt az indítványt egyhangulag elfogad- ták. Foglalkozott ezután a vezér- bizottság Ugron Gábornak a bi- zottságból való kilépésével és azok- kal a kommentárokkal, amelyekkel egyes lapok a kilépést kísérték. A vezérlőbizottság megállapította, hogy az Ugron kilépéséről irt ér- tesítések és rágalmak nagy része téves és nem igaz. Ugron Gábor kilépet, de azok a jelenetek, ame- lyeket egyes lapok irtak, nem tör- téntek meg. Ezután egyhangulag egy 7 tagu albizottságot választot-

tak, amely a királynak adandó vá- laszt megszövegezze. E bizottság tagjai: Kossuth Ferenc, gróf Ap- ponyi Albert, gróf Andrassy Gyula, gróf Zichy Aladár, báró Bánffy Dezső, Vázsonyi Vilmos és Da- rányi Ignác. Az albizottság éjjel a Nemzeti Kaszinóban ülést tar- tott, s megfogalmazták a királynak adandó választ.

Budapest, jan. 31.

A vezérlőbizottság ma délelőtt 10 órakor ülést tartott, amelyen elfogadták és hitelesítették az al- bizottság által fogalmazott s a ki- rálynak adandó választ. A vezérlő- bizottság ülése után függetlenségi képviselők körülfogták Kossuth Fe- rencet, hogy mondja el, mit ha- tároztak. Kossuth megnyugtatta őket, hogy bár nem árulhatja el mit határoztak, annyit kijelenthet, hogy pártját fait-accompli elé állí- tani nem fogja.

Budapest, jan. 31.

Andrassy Gyula gróf, ki a ve- zérlőbizottság válaszával csak esü- törtökön fog Bécsbe utazni, teg- nap este megjelent a József ki- rályi herceg által adott estélyen. A főherceg hosszabb ideig beszél- getett Andrassyval.

Tisza a béke mellett. Mint Budapest- ről írják, Tisza István gróf párthiveinek kijelentette, hogy ha még parányi viv- mányt vagy engedményt hoz is a koa- lició, most már kötelességzerű vállal- kozását a kormányzatban ő és a szabad- elvű párt minden utógondolat nélkül örömmel fogja fogadni és kell, hogy támogassa mindenki, aki az országnak most már az összes pártiszempon- tokon tulemelkedő érdekét lelken viseli.

Lettere dalla città.

La civiltà evoluta, di cui cono- sciamo assai bene gli apostoli a- meni, segnerà questa sera un glo- rioso trionfo. Poveri noi, così acer- rimi, così impudenti nemici del progresso civile e morale di Fiume, insultatori dei baiardi, semi- natori instancati di zizzania. E giunta l'ora per noi di una spa- ventevole espiazione, della morte addirittura. Nemesi irata ha decre- tato la nostra perdizione; Minosse, il suo grande sacerdote, scende dal suo trono tenebroso assieme e splendido di princisbecco, coll'e- sercito dei suoi pretoriani a dare severa esecuzione della terribile sentenza.

Vedete mo; l'uragano rugge so- pra il nostro capo, e noi osiamo scherzare. Ma questa sera ce ne faranno passare la voglia; ci si farà vedere come certi superuo- mini sappiano mettere a posto chi non si prostra dinanzi a loro e non riconosca che in questi tempi di libertà e di democrazia, essi soli hanno il diritto e di pensare e di agire, e il pensiero degli altri dev'essere il riflesso del loro, l'a- zione degli altri l'espressione esclu- siva della loro volontà,

A tale ci vorrebbero ridurre i farisei del liberalismo, del socialismo, i quali in armonia a questi principi che fingono di professare, si sono assunti il ridicolo proposito di stabilire a Fiume il regno del terrore.

Il loro glorioso capo ha raccolto intorno a sé gl'intelligenti suoi fidi, e disse loro: Io sono il vostro divo; voi oltrechè adorarmi, dovete punire chiunque non mi riconosca sovrano del pensiero, della parola, della critica. Chiunque non si piegherà al mio sovrano volere, sarà da voi fustigato a sangue. Io voglio la concordia regni fra il mio popolo, perciò esigo che tutti la pensino a modo mio; altrimenti al macello. Ed ecco risuonare l'aria di rumorosi applausi; ecco la turba prostrarsi, ed ecco sollevarsi coro di voci acclamanti al divo e dirgli: Tu duce, tu signore, tu maestro; la tua volontà ci sarà legge, e tremo i tuoi nemici.

La descrizione di questa scena che si ripete quotidianamente, parebbe fantastica; ma è pure la riproduzione fotografica della verità. Questa sera i feticci daranno espressione duplice ai loro sentimenti idolatri; glorificando il divo e sfogando i cattivi istinti contro quei pochi fra i galantuomini che hanno il coraggio d'inchinarsi alla verità ed in omaggio ad essa, alla giustizia, all'amore verace e sincero a questo paese, combattere le ridicole pretese dell'idolo bugiardo.

Il duplice scopo della dimostrazione di questa sera appare evidente, e il divo oggi stesso eccita i suoi bravi adoratori a non limitarsi all'omaggio a lui, ma dare sfogo alla sua ira, che dev'essere naturalmente ira di tutti, contro noi che abbiamo osato a porre in dubbio la sua grandezza morale.

Ebbene. Facciano pure. Noi so sterremo imperterriti lo scatenarsi della effimera tempesta. Anzi, a darvi un saggio, di quanto siamo impressionati delle vostre ridicole minacce, vi diciamo chiaro e netto che consideriamo i vostri sfoghi prova evidente che ormai a sostenere avete bisogno di atti disperati. Vacilla ognora più la base su cui poggiate i piedi, e si avvicina a gran passi il giorno dell'inevitabile crollo. Ma ricordatevi bene, che non riuscirete nel vostro intento di soffocare la voce della verità.

Noi continueremo a cantare la verità in tutti i toni, ma sempre unisoni a renderle omaggio. E la verità verrà, e quando la passione tacerà comprenderete dove si trovano i veri seminatori della zizania.

Per oggi basta; noi attenderemo sereni e tranquilli l'alba foriera del sole della verità.

Az országgyűlési független- és 48-as párt február hó 2-án, pénteken délután négy órakor Kossuth Ferenc elnöklete alatt a függetlenségi pártkör helyiségében értekezletet tart.

Görögüz az utcán.

A rappresentanzai nagy görögüzelés után ma következik az utcai görögüz.

A farsang koronája gyanánt t. i. ma fáklásmenetet rendeznek Fiume város képviselőjének, Zanella Richardnak. A képviselő, ki előbb a fórumon szónokol, a párbajtermen keresztül kijut az utcára, s a több oldalt ért sebeire a tömeg megrendelt üdvrivalgásában keres

enyhet és vigasztalást. Nincs ellene semmi kifogásunk. Éppen csak a szerény észrevételünket vetjük papírra egynehány sorban.

Azon megvilágítás után, melyben Zanella Richardot már a magunk részéről résztesítettük, nem vagyunk kíváncsiak arra, hogy a fáklák lángjaiban mily színekben fog ragyogni az arc. Bizonyosan a halálra üldözött önfeláldozó polgár, h. zájáért halmi kész honfi glóriás színeiben. Töltse kedvét Zanella, s azért a lélekemelő fáklás menetért, melyet nekünk köszönhet hálát sem várunk.

De csodálkozunk a következőkön. Midőn Zanella politikai s egyéni tisztességét megtámadtatva érezte, miért nem folyamodott nyomban ezen szinpadai megoldás után; miért kellett előbb neki gyatra, piszkolódo cikkeek mögé rejtőzködni s azzal, akaratlanul is, magait még jobban befeketíteni; s miért vonult nagy garral a lovagiasság színterére, honnan szintén szégyennel kellett visszavonulnia. Mind esztelen kapkodás volt, semmi sikert nem teremtő s legyőzve kellett kardját, névtelen tollát letenni. Ki hitte, sejtette volna, hogy létezik még egy megoldás: az istenadta nép ragaszkodását gyógyszerül felhasználni. Mosolyogva nézzük a kisdéd hőst az önmaga megkoszoruzta fővel, de részvételt a tömeget, ki jobb érzéseit méltóbb karakterre is áldozhatná.

Zanella Richardot bíraltuk, mint képviselőt, bíraltuk mint oly politikai férfit, ki egyszerre kétféle szerepet játszik: országát és városát ámitja. Ezt a jogunkat a vélemény kimondására ezután is fenntartjuk. De már ugy beszélhetünk csak róla, mint akinek erkölcsi értéke hatalmasan lepadt, kit a saját megbízottjai is cserben hagynak akkor, mikor megsértett becsületére, ugy vélik, már irt vá sárolni még a patikában sem lehet.

De az utca megadja az enyhülést. Mily nagy lehet Zanella honfiai fájdalma, ha már a közéleti férfiak e végső menedékhöz kellett fordulnia; az intelligencia mily kiméletlenül pálcát törhetett már a fölött, ki a klubból, szalonból kimenekülve, a munkában elgyötört nép kegyeiért könyörg, hogy a letépett álarcát, uri bohócruháját annak szürke leplével pótolja.

Nem irigyeljük ez embert a mai ünnepélyes estejéért, hanem a bukott iránti részvétünket fejezzük ki iránta.

Kellette Zanellának odajutni, hogy a gögösen lenézett plebs kegyelmét keresse? Midőn oly kérdésbe kapaszkodott bele, mint a határrendőrségi törvények megvalósíttatása Fiumében is, akkor olyanhoz szólott, mihez jogról lévén szó, az ő polgári iskolai kvalifikációjával nem értett, vagy ha értett is, szánszándékos félremagyarázással akart a magyar törvénynek utjába állni. Ebből indult

ki az a tollharc, melyben legelőször bukott meg Zanella. E harcból keletkezett ismét az ő általa felidézett lovagias afférok tömege, melyben mint lovag is elpáholva került ki.

A mai est az utolsó kísérlet ahhoz, ha már a fórumon esese t, a nép adja meg az enyhítő vigasztalást számára.

Ez sikerülhet. De nem adja meg azt az elégtételt, a mit egy megsértett uri becsület bizalmi szavazatul megkövetelhet.

Ma este csak bohócnak öltözött álarcos maszkok és maszkák nyujtanak «elégtételt» a főbohócnak.

K. N.

A torpedógyári sztrájk.

— Saját tudósítónktól. —

A torpedógyár munkásai nem akartak sztrájkolni, csak azt kívánták a gyár igazgatóságától, hogy Riedl felügyelőt helyezze egy olyan osztályba, a hol a munkásokkal nem kell érintkeznie. A gyár vezetősége ezt nem tette meg, Riedl tovább is zsarnokoskodott a munkásokon, s ezek most már a felügyelő elbocsátását követelték. Erre a gyár igazgatósága azzal felelt, hogy bezáratta a gyár kapuit. S most mintegy ezer munkás nem dolgozik amiatt, mert a gyár igazgatóságának kedvesebb ez az egy felügyelő mint az ezer becsületesen dolgozó munkás. Ugy látszik a Whitehead gyár vezetősége nem gondolta meg, hogy egy esetleg hosszabb ideig tartó sztrájk esetén károsodni fognak nemcsak a munkások, hanem legjobban a gyár. A torpedókat ugyanis pontos határidőre kell szállítani az egyes államoknak és óriási kötbért fizet a gyár, ha a megrendeléseket nem tudja szállítani a legnagyobb pontossággal. Uj munkást, a ki a torpedógyári munkát jól értene, nem csak Fiumében, de az egész kontinensen nem kaphatnak, az pedig nagy kérdés, hogy Angliából kaphatnak annyit torpedógyári tanult munkást, amennyire szükségük van. Egyelőre a gyár vezetősége még igen magasról beszél a munkásokkal. A sztrájknek mostani állapotáról tudósításunk a következő:

Tegnap délután 5 órakor a Fenice szinkörben gyülekeztek össze a torpedógyári munkások, hogy meghallgassák a délelőtti munkáskiküldöttek által a városházán a gyár vezetőségével folytatott tanácskozásról szóló referátát. A gyűlésen, mely meglehetősen zajos lefolyású volt, a hatóságot Dolzani rendőrfőkapitány képviselte.

Stupicic vár. biz. tag, az egyik munkáskiküldött felolvasta a délelőtti tanácskozásról szóló jegyzőkönyvet. Mikor ahoz a ponthoz ért, amelyben a gyár vezetősége azt kívánja, hogy a munkások válasszanak a gyári munkások kebeléből küldöttséget ha velük tárgyalni akarnak, óriási lármá és kiáltozás támadt s az egész teremben ily felkiáltások hallatszottak:

— Nem! nem! Nem választunk új küldöttséget, nekünk már megvannak a mi megbízottaink, kik jól fogják képviselni a mi érdekeinket.

Majd rövid, de zajos vita kerekedett, amelynek végeztével határozatba ment, hogy a régi kiküldöttek Stupicic, Bruss és Dumicic megbízását megújítják.

A három kiküldött ezt rögtön tudatta az iparhatósággal és kérte, hogy a munkásgyűlés e határozatát tudassák a Whitehead torpedógyár vezetőségével. A gyár vezetősége ugyancsak az iparható-

ság utján este 10 órakor a következő levélben válaszolt:

«Mivel azt tapasztaltuk, hogy a torpedógyár munkásai nem hajlandók saját kebelükből küldeni megbízottakat, kikkel a memorandumban foglaltakat tárgyaljuk, kijelentjük, hogy mi nem zárkozunk el attól, hogy a munkások kebeléből kiküldött megbízottakkal megegyezünk kívánságaikra nézve. Különben pedig bármennyire sajnáljuk, addig, míg át nem tanulmányozzuk s meg nem vitatjuk a memorandumban foglaltakat, kénytelenek vagyunk a gyárat zárva tartani. Mindig készen leszünk időközben a munkások küldöttségét fogadni, akikkel aztán az ügyet remélhetőleg sikerülni fog békésen kiegyenlíteni.

Whitehead és társa
E. Hoyos. S. Dankl.
cégjegyzők.

Ez a levelet egy holnap délelőtt 10 órakor a Fenice színházban megtartandó gyűlésen fogják a munkások megvitatni.

HIREK.

— Farsangi Naptár. Február 1. A 79. sz. Jellachich ezred tisztjeinek hangverseny-estélya a Deák szállodában. (Kezdeté 8¹/₂ órakor.)

Február 1. Ballo sociale a »Filarmonico drammatico« társulat helyiségeiben. (Kezdeté 8¹/₂ órakor.)

Február 1. Veglio a Comunale színházban. (Kezdeté 9 órakor.)

Február 2. A »Fiumei Magyar Kör« nagy álarcos bálja a Deák szállodában. Kezdeté 9 órakor.)

Február 3. A »Club dei Quindici« bálja a Deák-szállodában. (Kezdeté 9 órakor.)

Február 3. A Casino patriotico első nagy bálja, a Casino helyiségeiben. (Kezdeté 8¹/₂ órakor.)

Február 4. Második »Vegljone mascherato« a Comunale színházban. (Kezdeté 9 órakor.)

Február 6. A szálloda alkalmazottak egyesületének fiumei fiókja által rendezendő »Nagy jégünnepély a bálteremben«, az Európa szállodában. (Kezdeté 9 órakor.)

Február 10. A »Fiumei M. A. V. Altiszti Kör« zártkörű táncestélya, a Deák-szállodában. (Kezdeté 8 órakor.)

Február 10. A Casino patriotico nagy bálja a Casino helyiségeiben. (Kezdeté 9 órakor.)

Február 11. Nagy álarcos elite bál a Comunale színházban. (Kezdeté 9 órakor.)

Február 17. A 79. számú Jellachich ezred tisztai táncosoruzeska az Európa szállodában. (Kezdeté 8¹/₂ órakor.)

Február 18. Harmadik »Vegljone mascherato« a Comunale színházban. (Kezdeté 9 órakor.)

Február 24. Második nagy bál a Casino patriotico helyiségeiben. (Kezdeté 8¹/₂ órakor.)

Február 25. Nagy jelmez gyermek bál a Comunale színházban délután 3 órakor, este negyedik nagy Vegljone mascherato. (Kezdeté 9¹/₂ órakor.)

Február 27. Utolsó nagy Vegljone mascherato a Comunale színházban Kezdeté 9¹/₂ órakor.

— Gróf Szápáry Pál elutazása. A Fiumei Hirlap már tegnap részletesen megírta, hogy gróf Szápáry Pál volt fiumei kormányzó súlyosan megbetegedett, s Berlinbe akar utazni, magát megoperáltatni. A gróf tegnap délután négy órakor automobilon ment a déli vasut mattugliei állomására. Kisérétében voltak dr. Glaw orvosostanár és a gróf komornyikja. A grófon nem látszott meg a komoly baj és az utóbbi napokban kiállott fájdalmak.

— Kedvezmény a nyugalmazott vasutasoknak. A magyar államvasuti tisztviselők nyugdíjintézetének egy nagyobb küldöttsége tiszteltett tegnap Tolnay Lajos nyugalmazott miniszteri tanácsos volt-államvasuti elnök vezetésével Vörös

László kereskedelmi miniszternél, hogy tőle a nyugalmazott államvasuti tisztviselők részére szabadjegy-kedvezményt kérjen. A miniszter szívesen megígérte a kérés teljesítését, ami a nagyszámu nyugalmazott tisztviselők között nagy meglepődést keltett.

A fiumei rezolúció ratifikálása. A Fiumében február 18-án megtartandó magyar-horvát politikai tanácskozásra már folynak az előkészületek. A tanácskozás céljaira már kibérelték az Európa szálloda nagy termét és a nagy teremmel szomszédos két szobát. A két szobában fognak az egyikben a magyarok, a másikban a horvátok tanácskozni, ha valami kérdésnek külön-külön való megvitatása válik szükségessé. A tanácskozáson magyar részről a koalíció vezérbizottságának hét tagja, a másik részen pedig öt horvát megbízott, valamint egy szerb és egy dalmát képviselő fognak résztvenni. Ugy hírlik, hogy a horvát megbízottak valamint a szerb és dalmát képviselők már néhány nappal a tanácskozás megtartása előtt Fiuméba fognak érkezni, hogy a megvitatásra kerülő kérdésekre nézve egyöntetűen megállapodjanak.

Kossuth az amerikai magyaroknak. A világhírű sakkmeister, *Maróczy Géza*, mint már régebben tervezte, dr. *Lasker* Manóval készül megmérkőzni a világbajnokságot. Ezért már tegnap este elutazott Budapestről Amerikába. *Maróczy Géza* Amerikában több várost is meg fog látogatni, köztük Clevelandot, hol *Kossuth Lajos* szobrára koszorút helyez. *Maróczy* mellett elindult volna meglátogatta *Kossuth* Ferencet, ki a *Kossuth*-szoborra helyezendő koszorúhoz egy szalagot ajándékozott. A szalag az az üzenet van az Amerikában élő magyarokhoz: «A magyar színek emlékeztessék az amerikai magyarokat az édes hazára, melytől szívük soha el nem szakadjon. *Kossuth* Ferenc. Budapest, 1906. jan. 30.»

Az abbáziai fürdőitkár távozása. Az abbáziai fürdőtelepek igazgatóságának titkára, *Kiener* Antal megválik sok éven át viselt hivatalától. A távozó titkárban, ki sok érdemet szerzett magának Abbázia fejlesztése körül, az igazgatóság egy igen jó munkatér, a nagyközönség pedig egy mindig előzékeny szolgálatra kész hivatalnokot vesz el. A Déli-vasut társaság *Kiener* Antalnak Abbáziában szerzett érdemeiért a kufsteini vasuti vendéglőt adta előnyös árban bére s az érdemdus volt fürdőitkár ezental mint vendéglős fogja a közönséget bizonyára jól és előzékenyen kiszolgálni.

Hajópusztulás. 1906 utolsó előtti negyedében (július—szeptember) 49 gőzös pusztult el vagy vált hasznavehetlenné összesen 66.016 tonna tartalommal. Köztük 20 angol 25.760 tonnával, 1 angol gyarmatbeli 2.903 tonnával, 4 amerikai 4.090 tonnával, 1 hollandi 567 tonnával, 3 francia 1.923 tonnával, 2 német 1.876 tonnával, 5 japán 9.659 tonnával, 3 norvég 4.973 tonnával, 1 orosz 1.160 tonnával, 3 svéd 6.204 tonnával és 6 más 6.781 tonnával. Aránylag legnagyobb volt a japánok vesztesége összes hajóik számának 0.72 és tonnatartalmuk 1.12 %-ával. Vitorlás összesen 74 pusztult el 47.880 tonnával.

A dán király halála. A IX. *Keresztély* király haláláról szóló hivatalos közlés azt mondja, hogy a halál délután 3 óra 10 perckor állott be szívizé hűdés tünete közt. Tegnap délelőtt Amalienborgban, még pedig VII. *Keresztély* király palotájából proklamálták az új ki-

rályt. Az országgyűlés mindkét kamarája délután fél két órakor ülést tartott. Három órakor az országgyűlés tagjai a Folkething termében gyűltek össze, hogy átvegyék a VIII. *Frederik* király trónralépéséről szóló királyi üzenetet.

Az elhunyt királyról sok kedves apó-ságot elevenítenek most fel mindenfelé. IX. *Keresztély* kedves és rokonszemes egyéniség volt. Kopenhágában nagyon szerették, különösen azért, mert az udvarában, családjától körülvéve, úgy élt, mint akármelyik nyárpolgár. A dán udvar egyszerűsége híres egész Európában. A fővárosban, vagy az amalienborgi kastélyban család, egyszerű örömlők közt telt le *Keresztély* király életének nagy része. Az egyszerűség mellett azonban a dán udvarban szigorú, ájtatoskodó és puritán szellem is uralkodott, amely az ártatlan örömlöket, szórakozásokat is elzárta az udvar tagjai elől, annyira, hogy a dán király környezetében bizony nagyon unalmas az élet.

Az az egyszerűség és polgári szellem a dán királyok udvarában, régi tradíció. VII. *Frigyes* atyjának életében még érvényben volt a régi szokás, amely szerint a király ebédjéhez bármelyik kopenhágai polgárnak belépése volt. Az ebédelő terem felső részében folyosó húzódott végig, a melyen állandóan nagy közönség nézte végig, hogyan ebédel a király. Az öreg uralkodó azonban egyáltalán nem volt méltó, különösen ital dolgában s a dán polgárok akárhány szomszertanui lehettek, mikor királyuk még egyszerű polgárhoz sem méltó módon — berugott.

Keresztély király ezt a régi szokást megszüntette. Egyébként azonban az udvarban megmaradt teljesen a régi, patriarkális, puritán és — unalmas szellem.

Népe szerette az öreg *Keresztély* királyt jó szívű, barátságos természetű és szinte polgári egyszerűségűért. A dánok ezt tartják, hogy az ő királyuk volt a legszebb öreg ember, három lánya pedig a legszebb három nő a világon. A kopenhágaiak minden nap láthatták a királyt, a mint rendes napi sétáját végzi, többnyire gyalogosan és minden kíséret nélkül. Sűrűn megessét, hogy megszóltott egy-egy ismerős urat és beszélgetett vele; megtörtént az is, hogy valami idegen ember éppen a nagyon barátságos képű öreg urhoz fordult valami kérdéssel és ő mindig szívesen felelt. Nemrégiben a következő kedves történet esett meg vele: A sétátere talákozott egy képviselővel, a ki hevesen agítált egy javaslat ellen, amelyet pedig a király nagyon üdvösnök és kívánatosnak tartott. Ez jó alkalom, gondolta a király, hogy megpuhítsa egy kicsit az ellenzék vezért. Megszólította, beszédebe ereszkedett vele és meghívta uszonnára. Betértek egy cukorosbába. Az uszonna vége felé a képviselő észrevette, hogy a király nyugtalan lesz és kissé idegesen kotorász a zsebeiben. Szerencsére éppen arra hajtott a trónörökös. A király megállította kociját és néhány szót váltott a trónörökös sel. Mikor visszatért vendégéhez, az arca már megint nyugodt volt és mosolyogva mondta a képviselőnek:

— Lásna, most majd megjárta. Az imént veszem észre, hogy — nincs nálam pénz. Ha a trónörökös véletlenül erre nem jön, öntől kellett volna kölcsön kérnem, hogy kifizethessem az uszonnát, amire meginvitáltam.

A «Magyar Kör» mulatsága. A fiumei Magyar Kör vezetősége mindent elkövet, hogy az általa február 2-án pénteken este a Deák-szállóban rendezendő álarcsbálja minél jobban sikerüljön. A kör vezetősége figyelmezteti a nagyközönséget, hogy meghívókat nem küldtek szét és a mulatság a jótékony célra való tekintettel, nyílt. Megjelenni jelmezben vagy esti ruhában lehet. A zenét a kör házi zenekara fogja szolgálni. Belépő díj személyenként 2 korona, családjegy 3 személyre 5 korona. Jegyek kaphatók a körtagoknál, a Breisach-féle udvari virágkereskedésben (Erzsébet-tér), a «Turul»-cipőáruházban (Korzó), valamint a körhelyiségben (Pomerio-utca 6. szám alatt). A tiszta jövedelmet a közcégitő alapja javára fordítják.

Lopás a pármái herceg kastélyában. Ecsből táviratozzák, hogy *Róbert* pármái hercegnek schwarzauzi kastélyában tegnap tolvajok jártak. Feltörték egy szekrényt s onnan 5000 korona készpénzt és négy nagy értékű ékszert vittek el. A nyomozást rögtön a legnagyobb eréllyel megindították, de a tolvajoknak semmi nyoma.

A Kristóf-lovagok. Tegnap este a *Fiumei Hírlap*-ot árusító fiatal, kenyerüket kereső gyermekeket naplopók megtámadták, a lapokat kezeikből kiragadták, sőt néhányat a védtelenek közül meg is vertek. Mindehhez hiteles tanúink vannak. Ezek a legnépesebb utcáinkon történtek s számos nézője akadt az épületes látványnak. Mire azonban a rendőr, vagy bárki a közönség köréből segélyükre mehetett volna, a bérencék eltűntek az utcák homályába, honnan a buzditók garasai kicsaldosták. Ez, ami az utcán történt. Egy ösmert kávéházban pedig s ehhez szintén intelligens urakat sorolhatnánk fel tanukul, a szószeros értelemben esküvel fogadták, hogy a *Fiumei Hírlap* szerkesztőségének tagjait — megverik. Állunk elébe! S bár mi is azt az egyszerű nézetet valljuk, hogy amelyik csügat, az nem harap, mégis készek vagyunk arra, hogy valamilyik sötét zugban — jó messziről — felénk dobnak néhány követ. Mind-egy bennünk soha sem fog viszszeriasztani attól, hogy továbbra is, az igazság bátor kimondásával ne vágjunk vissza, melynek útése, épp az elmondottakból látszik, minden más útésnél jobban fáj s sokkal tovább sajgó sebeket üt.

A reggeli lapok hírei: A hercegprimás állapota. *Vassary* Kólos bibornok hercegprimás állapotában némi javulás állott be, ami igen örömdetes jelenség, mert az agy egyházfedelem tegnap annyira rosszul volt, hogy este 7 órakor háziorvosa, *Jordan* Ferenc dr. főorvos, *Müller* Kálmán és *Ketty* Károly egyetemi orvostanárak konziliumot tartottak. Az éjszakát nyugodtban töltötte, rövid ideig szendergött és láza is csökkent. Dél előtt egy kevés kávé is ivott. — *Milios* alapítvány. *Koppel* berlini titkos kereskedelmi tanácsos, a kit Vilmos német császár a Vilmos-renddel tüntetett ki, egymillió márkát bocsátott a császár rendelkezésére közművelődési célokra. Az alapítvány kezelésére gondnokságot állítottak fel, amelynek tagjai az alapító, néhány magasabb állami hivatalnok és az iparnak egy képviselője. — *A pápa és Fallières.* Az «Avanti» azt írja, hogy a pápa megbízta *Mathieu* bibornokot hogy indítsa meg a kibékülési akciót *Fallières* új elnökkel. — *Bombák apácákmal.* A «Times» szent-pétervári táviratai szerint *Carszkoje-Szeloban* letartóztattak két apácát, akiknél bombákat találtak. Azt hiszik, hogy a cár ellen akartak merénylet elkövetni. — *Véres cigányháború.* Nagyikindán valóságos háború tört ki a *Sztojkov* és *Barbulov* cigány családok között. Melyek régóta harci lábon állottak. A két család a purdokkal együtt több mint száz tagot számlál, akik puskával, vaslívával, revolverrel fölfegyverkezve s lovakkal, sátrakból barrikádok emelve csatáztak egymással. Többen halálos, tizenhatan súlyos, számosan könnyebb sebet kaptak. A csendőrség csak akkor tudta szétverni őket, a mikor erősítést kapott. — *Edvárd király nagybeteg.* Az angol királyt az utóbbi időben kínzó asztma gyötöri. Már tíz nap előtt specialisták tartottak konzultációt a király betegségeiről. Előbb *Semon* gégegyógyász és *Treves* ismert sebész vizsgálták meg a királyt, később *Ott* Ernő dr.-t *Marienbad*-ból is *Windsorba* hívták. Ott dr. *Szombaton* érkezett meg és a királyt szintén megvizsgálta. Ott dr. tegnap visszautazott *Marienbad*-ba. A király asztmája fokozódott és az orvosok azt ajánlották neki, hogy a dohányzásról mondjon le. A konzultáció eredményét titokban tartják. A király állítólag nem akar a dohányzásról lemondani. — *Eitel Frigyes herceg házassága.* Berlinből jelentik, hogy *Eitel* Frigyes herceg esküvője napját február 27-ére, a császári pár ezüstlakodalma napjára tűzték ki s az ünnepségek programját a következőleg állapították meg: Február 24-én: a menyasszony bevonulása; család ebéd; 25-én: a jegyes-pár templomba megy (a dómba); 26-án: a küldöttseggek fogadása, diszebed a kastélyban; 27-én esküvő az udvari kápolnában; nászlakoma. — *Natalia végrehajtás*

Ügye a szerb kincstár ellen. Bukarestből jelentik: *Mihály* fejedelem természetes fiának hagyatékából a szerb kincstár örökölte a negotiai birtokot, amelyet *Stirbey* György herceg később 1.800.000 frankért megvásárolt és a vételár első részét öt százezer frankot a bukaresti letéltartóhoz fizette be. Ezt a összeget *Natalia* király bukaresti jogi képviselője utján letiltatta azon a címen hogy a szerb kincstár bizonyos meg-egyes alapján 80.000 aranytal adása maradt a meggyilkolt *Sándor* királynak akinek *Natalia* az örököse. A szerb kincstár kifogást emelt a betiltás ellen, mert véleménye szerint egyik állam hatóságai nem lehetnek feljogosítva végrehajtási intézkedésekre legy másik állam ellen. A bukaresti törvényszék ebben az ügyben február 7-ére tűzte ki a tárgyalást.

Távirat és telefon.

A szerb vámháború.

Belgrád, jan. 31. Ugy kereskedői mint politikai körökben mindinkább kifejezésre jut az az óhaj, hogy Magyarország-Ausztriával a jó viszony ismét helyreálljon *Draskovich* kereskedelmi miniszter ma egy újságíró előtt kijelentette, hogy reményli, hogy Magyarország nem-határa megszünteti a határzárakat, s inkább a békés kiegyenlítés gyorsan sikerülni fog. A mai békés hangulatra az aranyázsio esett, az élelmiszerek árai ellenben emelkedtek. A miniszterelnök tegnap és ma folyton tárgyalásokat folytatott illetékes körökkel. A kiviteli kereskedők ma délelőtt gyűlést tartottak, amelyen határozatba ment, hogy felkéri a kormányt, hogy még a vámunio elejtése esetén is hozza létre a Magyar-Os-ztrák monarchiával a békés kiegyenlítést és állítsa helyre az előbbi viszonyt.

Belgrád, jan. 31. A szerb kormány kijelentése szerint ha Szerbia jegyzékére elutasító választ kapna Bécsből, a kormány az ügyet átteszi az aiai törvényszékhez, melytől biztosan reméli, hogy elégtételt nyer.

A francia klérus ellenállása.

Páris, jan. 31. Az egyházvagon állami leltározásánál a papok mindenütt megtagadják a közreműködést és e miatt sok helyen az állami tisztviselők nem tudták végrehajtani az inventározást. Dijon, Tours és Bourgos városokban nagy tüntetések voltak a leltározás miatt.

A venezuelai kérdés.

Paris, jan. 31. *Castro* venezuelai elnök II. Vilmos német császár-hoz fog appellálni, hogy Franciaország erőszakoskodása ellen véde meg a köztársaságot. Venezuela különben fegyveres ellenállásra készül, de a polgarság azért meg van győződve, hogy Franciaország-nak Venezuela teljes szatisfakciót ad.

A kivándorlók tájékoztatása.

New-York, jan. 31. A Gould-féle vasut *Galveston* és *New-Orleans*ba vivő vonalain kivándorlási hivatalokat állított fel azon célból, hogy a drezdai kivándorlási irodával együtt működve, az érkező bevándorlók a szükséges utbaigazításokat mindjárt partra szállásukkor megkaphassák.

TŐZSDE.

Budapesti gabona tőzsde. — (Budapest, Jan. 31.)
Búza áprilisra . . . . . 17.04—17.06 K.
Búza októberre . . . . . 16.84—16.86 »
Rozs áprilisra . . . . . 13.92—13.94 »
Zab áprilisra . . . . . 14.92—14.94 »
Tengeri májusra . . . . . 13.90—13.92 »
júliusra . . . . . 14.06—14.08 »
Közmuáruüzlet menete: változatlan áron elkel 6.000 mm. buza, zab emelkedő, egyéb áru szilárd.

